

Udskriftsdato: 2. januar 2026

CIR1H nr 10441 af 18/08/2011 (Gældende)

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Meddelelse om oplysninger fra offentlige myndigheder ved personundersøgelser efter retsplejelovens kapitel 75

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: CMS VB 2161

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Meddelelse om oplysninger fra offentlige myndigheder ved personundersøgelser efter retsplejelovens kapitel 75

18. august 2011

Justitsministeriet har orienteret mig om, hvilken retsstilling der efter ministeriets opfattelse gælder med hensyn til tilvejebringelse af personlige oplysninger fra offentlige myndigheder til brug for personundersøgelser efter retsplejelovens kapitel 75.

Hvis sigtede ikke samtykke i, at der søges tilvejebragt oplysninger om sigtedes personlige forhold ved henvendelse til hans pårørende eller andre privatpersoner, kan dette ifølge retsplejelovens § 810 kun ske, hvis retten finder det af væsentlig betydning for sagens afgørelse og ved kendelse træffer bestemmelse herom.

Justitsministeriet finder det mest nærliggende at antage, at spørgsmålet om adgangen til at indhente oplysninger fra offentlige myndigheder falder uden for rammerne af § 810, og at området reguleres af forvaltningslovens § 28, jf. § 31, og § 32.

Herefter bør følgende fremgangsmåde iagttages i forbindelse med personundersøgelser, herunder mentalundersøgelser efter § 809:

1. Indhentelse af oplysninger fra offentlige myndigheder

Politiets og anklagemyndighedens adgang til at fremsætte begæring over for kriminalforsorgen eller embedslægen m.v. om foretagelse af person- eller mentalundersøgelse reguleres af retsplejelovens kapitel 75, herunder spørgsmålet om sigtedes samtykke.

Adgangen for politiet og anklagemyndigheden eller for den undersøgende myndighed til at indhente oplysninger fra andre offentlige myndigheder i forbindelse med udarbejdelse af person- eller mentalundersøgelse reguleres af forvaltningslovens § 32, der er sålydende:

»Den, der virker inden for den offentlige forvaltning, må ikke i den forbindelse skaffe sig fortrolige oplysninger, som ikke er af betydning for udførelsen af den pågældendes opgaver.«

Bestemmelsen er således ikke til hindrer for, at de oplysninger, der normalt tillægges betydning i en sådan undersøgelse, indhentes hos andre myndigheder. Det vil imidlertid af hensyn til disse være nødvendigt, at der skabes klarhed over hvorvidt sigtede samtykker hertil.

2. Videregivelse af oplysninger til offentlige myndigheder

Hvorvidt den myndighed, der anmodes om at fremkomme med oplysninger, kan eller skal efterkomme anmodningen, reguleres af forvaltningslovens § 28, jf. § 31.

Oplysninger, der ikke er fortrolige, kan og skal efter § 31 umiddelbart videregives.

Almindelige fortrolige oplysninger kan og skal videregives i det omfang, det må antages, at oplysningen vil være af væsentlig betydning for undersøgelsen, jf. § 28, stk. 3.

Oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold som nævnt i § 28, stk. 1, må kun videregives i de i § 28, stk. 2, nr. 1-4, nævnte tilfælde.

Det gælder således, efter nr. 1, når den, oplysningen angår, har meddelt samtykke. Samtykke efter § 28, stk. 2, nr. 1, skal i almindelighed meddeles skriftligt og indeholde oplysning om, hvilke type oplysninger der må videregives, til hvem oplysninger må videregives og til hvilket formål, jf. herved § 28, stk. 4. Samtykket bortfalder senest 1 år efter, at det er givet.

Har den, der forestår person- eller mentalundersøgelsen, fået samtykke til at indhente de pågældende oplysninger, må videregivelse antages at kunne ske uden fornyet samtykke.

Videregivelse uden samtykke kan ske, når det sker til varetagelse af privat eller offentlige interesser, der klart overstiger hensynet til de interesser, der begrundet hemmeligholdelse, herunder hensynet til den, oplysningen angår. Afgørelsen må bero på en konkret afvejning, herunder med hensyntagen til karakteren af undersøgelsen:

2.1. Almindelig personundersøgelser

Hvis sigtede har nægtet at give samtykke til videregivelse fra offentlige myndigheder af oplysninger om rent private forhold i forbindelse med udarbejdelse af en almindelig personundersøgelse, må spørgsmålet, om der på trods heraf kan ske videregivelse efter § 28, stk. 2, nr. 3, overvejes fra tilfælde til tilfælde.

Der skal foreligge ganske vægtige grunde som betingelse for, at videregivelse kan ske.

Er der ikke tale om en almindelig personundersøgelse, men om en personundersøgelse som led i iværksættelse af en mentalundersøgelse, jf. RAcir nr. 268 af 23.12.1977, afsnit II, gælder de retningslinier, der er anført i punkt 2.2. om mentalundersøgelse.

2.2. Mentalundersøgelse

Hvis sigtede nægter eller er ude af stand til at give samtykke til videregivelse af følsomme oplysninger, f.eks. tidligere udarbejdede psykiatriske erklæringer, må det antages, at betingelserne for videregivelse efter § 28, stk. 2, nr. 3, i almindelighed vil være opfyldt, hvor der er tale om udarbejdelse af mentalerklæringer til brug for rettens vurdering af, om sigtede er egnede til straf eller i stedet skal idømmes anden retsfølge, f.eks. behandlings- eller anbringelsesdom.

Det må således antages at være en væsentlig offentlig interesse - bl.a. som følge af konventionsmæssige forpligtelser - at ingen pålægges straf, når betingelserne herfor ikke er opfyldt på grund af pågældendes mentale tilstand. Hensynet til sigtede selv tilsiger ligeledes, at der ikke anvendes straf, hvis vedkommende f.eks. er omfattet af straffelovens § 16, stk. 1.

Betingelserne for videregivelse må således i almindelighed antages at være opfyldt, når der er tale om oplysninger, som har betydning for vurderingen af tilregnelighedsspørgsmålet.

3. Videregivelse afslås

Hvis en offentlig myndighed, der er anmodet om at videregive oplysninger til brug for en person- eller mentalundersøgelse finder, at betingelserne i § 28 ikke er opfyldt, er myndigheden hverken berettiget eller forpligtet til at videregive oplysningerne.

Der kan ikke antages at være hjemmel i retsplejelovens § 810 til at afsige kendelse om, at myndigheden er forpligtet til at videregive oplysningerne.

Hvis retten finder, at de pågældende oplysninger er af afgørende betydning for sagens udfald, og at hensynet til hemmeligholdelse bør vige for hensynet til sagens oplysning, må retten imidlertid efter retsplejelovens § 169, stk. 2, kunne afsige kendelse om, at en repræsentant for den offentlige myndighed skal afgive vidneforklaring direkte for retten, eller - hvis det kan ske lettere eller lige så betryggende - at myndigheden skal fremlægge relevante dokumentere for retten.

Asbjørn Jensen

Rigsadvokaturen, den 18. august 2011

RIGSADVOKATEN

/ Rigsadvokaten